

**МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ВИКЛАДАЧАМИ ЯКОСТІ
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
«ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

Мета дослідження – вивчення думок щодо рівня задоволеності викладачів якістю освітньо-професійної програми *«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»* першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (Google Форм), розміщеним на офіційному веб-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/>.

Цільова аудиторія – науково-педагогічні працівники, які викладають навчальні дисципліни, що передбачені навчальним планом за освітньо-професійною програмою (ОПП) *«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»* (респонденти).

Опитування респондентів було проведено **впродовж 2020-2021 навч. року** за анкетною «якість освітньої програми». Всього опитано **11 респондентів**.

Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають [Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ](#).

Анкета складалася з дев'яти блоків питань, які включали: оцінювання відповідності знань випускників з освітньої програми сучасному стану виробництва і бізнесу; ранжування за значимістю тринадцяти найбільш важливих компетентностей, оцінювання якостей та навичок випускників за п'ятибальною шкалою від 1 (низький рівень) до 5 (високий рівень); найбільш необхідні складові освітньої програми; необхідність залучання роботодавців до розроблення та модернізації освітніх програм та відкриті питання щодо дисциплін, які необхідно ввести та вивести з освітнього процесу, інших пропозицій щодо покращення якості освіти та освітньої програми.

Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

Результати оцінювання науково-педагогічними працівниками якості ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за критерієм «**Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу**» наведено на рисунку 1.

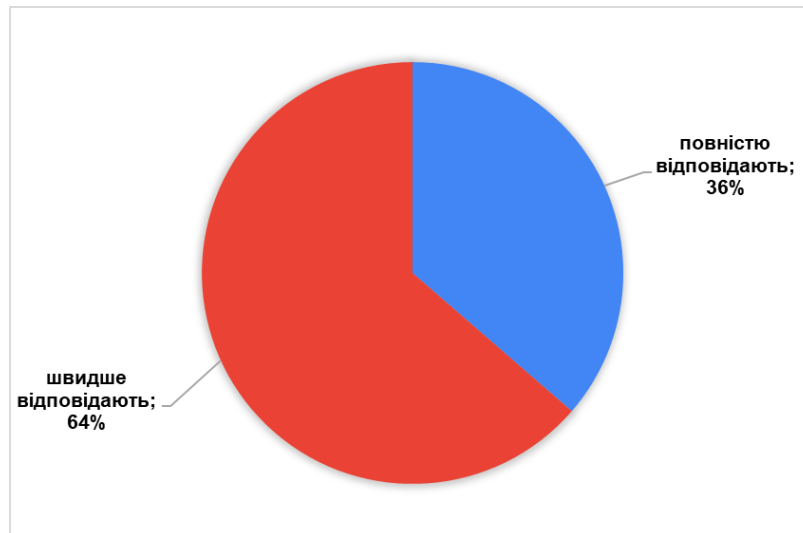

Рис. 1. Оцінювання «Наскільки знання випускника зі спеціальності відповідають сучасному реальному стану виробництва і бізнесу» (у відсотках)

Результати ранжування тринадцяти найбільш важливих компетентностей випускника для роботи за фахом (1- найбільш важлива) представлено у табл. 1.

Таблиця 1 - Ранжування пунктів щодо важливості компетентностей випускника для роботи за фахом

Назва компетентності	Рейтинг
1 блок	
Здатність до аналізу і синтезу	1
Здатність застосовувати знання на практиці	2
Базові загальні знання	3
Засвоєння основ базових знань з професії	4
Усне і письмове спілкування рідною мовою	5
Знання другої мови	6
2 блок	
Здатність до навчання	1
Прийняття рішень	2
Дослідницькі навички і уміння	3
Здатність до критики та самокритики	4
Елементарні комп'ютерні навички	5
Здатність пристосовуватись до нових ситуацій	6
Здатність породжувати нові ідеї (креативність)	7

Моніторинг оцінювання якостей та навичок випускників освітньої програми за п'ятибальною шкалою від 1 (низький рівень) до 5 (високий рівень) наведено в таблиці 2.

Таблиця 2 - Оцінювання якостей та навичок випускників (у відсотках)

Критерій оцінювання	Бали				
	1	2	3	4	5
Рівень загальнотеоретичної підготовки	9,1	18,2	27,3	36,4	9,1
Рівень базових (професійних) знань і навичок	9,1	9,1	9,1	63,6	9,1
Стратегічне мислення	9,1	9,1	45,5	36,4	0
Націленість на кінцевий результат	0	27,3	0	27,3	45,5
Здатність працювати в колективі, команді	9,1	9,1	18,2	36,4	27,3
Здатність ефективно представляти себе й результати своєї праці	0	0	27,3	63,6	9,1
Націленість на професійний розвиток і кар'єрне зростання	0	18,2	18,2	36,4	27,3
Навички управління персоналом, колективом	9,1	18,2	18,2	45,5	9,1
Ерудованість, загальна культура, комунікабельність	0	9,1	18,2	54,5	18,2
Володіння інформаційними та комунікаційними технологіями	9,1	18,2	9,1	36,4	27,3
Ведення ділової документації	9,1	18,2	27,3	18,2	27,3

Результати оцінювання викладачами якостей та навичок майбутніх випускників за ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» показали **найвищі бали** (максимальна сума відсотків за балами 4 і 5, по 72,7%) наступних критеріїв: «рівень базових (професійних) знань і навичок», «націленість на кінцевий результат», «здатність ефективно представляти себе й результати своєї праці», «ерудованість, загальна культура, комунікабельність».

Меншими балами оцінили критерії (максимальна сума відсотків за балами 1 і 2, по 27,3 %) - «рівень загальнотеоретичної підготовки», «націленість на кінцевий результат», «навички управління персоналом, колективом», «володіння інформаційними та комунікаційними технологіями», «ведення ділової документації».

Моніторинг оцінювання п'яти найбільш необхідних складових освітньої програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» наведено в таблиці 3.

Таблиця 3 - Оцінювання п'яти найбільш необхідних складових освітньої програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (у відсотках)

Критерій оцінювання	Бали
Співвідношення теоретичної і практичної частини	82
Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	55
Спрямованість дисциплін на майбутню професію	100
Обґрунтованість навантаження на студентів (кількість дисциплін на семестр, кількість годин на тиждень аудиторної і самостійної роботи)	55
Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	82
Залучення студентів до організації, проведення і участі в наукових і практичних заходах	73
Доступ до програм підготовки, графіків освітнього процесу, розкладів і робочих програм дисциплін	45
Доступ до навчальної і наукової літератури бібліотеки університету	0

Аналіз таблиці 3 показує, що за результатами опитування респондентів п'ять найбільш необхідних складових **ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»** наступні:

1. Спрямованість дисциплін на майбутню професію (100%)
2. Співвідношення теоретичної і практичної частини (82%)
3. Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо) (82%)
4. Залучення студентів до організації, проведення і участі в наукових і практичних заходах (73%)
5. Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін; Обґрунтованість навантаження на студентів (кількість дисциплін на семестр, кількість годин на тиждень аудиторної і самостійної роботи) (55%)

Тому, при оновленні освітньої програми на цих складових необхідно зупинитись більш детально.

Результати щодо необхідності залучення роботодавців, на думку викладачів, до розроблення та модернізації освітньої програми показали майже 100% позитивних відповідей.

Результати опитування пропозицій викладачів щодо навчальних дисциплін показали:

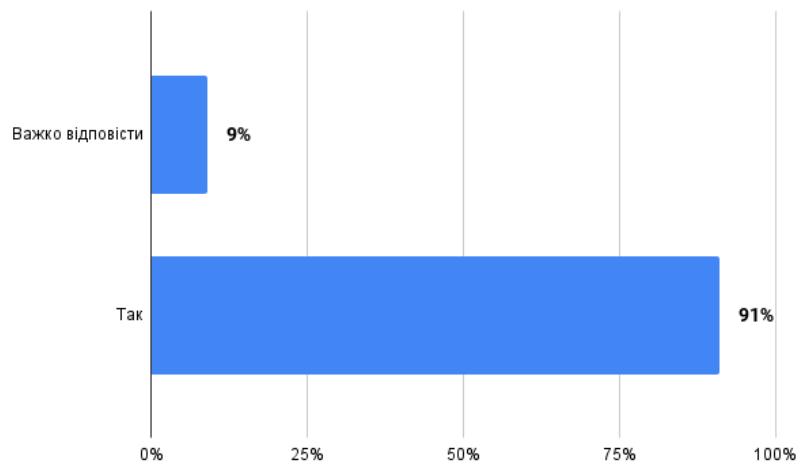
- *необхідно ввести до освітнього процесу – Аграрне підприємництво, Стратегія сталого розвитку, Соціальне підприємництво.*

- *необхідно вивести з освітнього процесу - не має пропозицій.*

Інші пропозиції викладачів щодо покращення якості освіти та освітньої

програми:

- розвиток управлінських навичок студентів.

Висновки

За результатами опитування викладачів щодо якості освітньо-професійної програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» найбільш важливими компетентностями випускника для роботи за фахом були відзначені: здатність фахівців до аналізу і синтезу, застосування знань на практиці, а також здатність до постійного навчання та прийняття необхідних рішень. Респондентами було проведено ранжування якостей та навичок випускників. На їх думку, найважливішими якостями (за оцінками 4 та 5 балів), якими повинен володіти фахівець є «націленість на кінцевий результат», «рівень базових (професійних) знань та навичок», «ерудованість, загальна культура, комунікабельність». В процесі моніторингу дана оцінка та визначені п'ять найбільш необхідних складових (на думку викладачів) освітньої програми. Максимальні бали були надані критеріям: «спрямованість дисциплін на майбутню професію», «співвідношення теоретичної і практичної частини» та «організація наукових і практичних заходів професійної діяльності».

З метою покращення якості освітньо-професійної програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» з врахуванням думок викладачів та зроблених зауважень пропонується:

1. Продовжити практику відкритих зустрічей («круглих столів») з роботодавцями для обговорення змісту освітньо-професійної програми та компетентностей, необхідних сучасним фахівцям.

2. Провести ряд методичних семінарів щодо розробки нових та вдосконалення наявних силабусів навчальних дисциплін з чітким формулюванням мети, завдань і очікуваних результатів їхнього вивчення.

3. Гарантам освітніх програм разом з Головою методичної комісії факультету економіки та бізнесу, ведучими викладачами розглянути зміст навчальних дисциплін, що формують базовий (професійний) рівень знань, а також дисципліни, результатами вивчення яких є навички прогнозування кінцевого результату та ефективної презентації себе (фахівці) та результатів роботи. Обговорити можливість корегування навчальних планів шляхом введення запропонованих дисциплін.

4. Активізувати роботу з організації практичних заходів професійної діяльності шляхом:

- більш широкого залучення практиків до освітнього процесу;
- проведення науково-практичних семінарів з представниками бізнесу, виробничниками та представниками державних та фінансових установ;
- організації та проведення екскурсій на підприємства та установи різних організаційно-правових форм господарювання та сфер діяльності.

5. Для активізації наукової діяльності та залучення до неї здобувачів вищої освіти рекомендувати Науковому сектору Студентської ради ТДАТУ збирати та поширювати інформацію щодо залучення до участі здобувачів в науково-практичних конференціях, різноманітних конкурсах та тренінгах шляхом створення власної сторінки на сайті університету, а також через соціальні мережи. Більш широко залучати фахівців бібліотеки ТДАТУ до популяризації наукових ресурсів серед здобувачів вищої освіти.

6. Забезпечити проходження викладачами кафедри практичного стажування для вдосконалення педагогічної майстерності та підвищення якості освітнього процесу в цілому.

Гарант
ОПП «Підприємництво, торгівля
та біржова діяльність» за першим
(бакалаврським) рівнем освіти

Лариса БОЛТЯНСЬКА

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н., доцент

Радміла СКЛЯР